

CYCLUS SCALIGERI rationalis.

Table with 4 columns: Linea cycli Solis, and three columns of letters (G, D, A; F, C, G; E, B, F; DC, AG, ED; B, F, C; A, E, B; G, D, A; FE, CB, GF; D, A, E; C, G, D; B, F, C; AG, ED, BA; F, C, G; E, B, F; D, A, E; CB, GF, DC; A, E, B; G, D, A; F, C, G; ED*, BA*, FE; C, G, D; B, F, C; A, E, B; FG, DC, AG*; E, B, F; D, A, E; C, G, D; BA, FE, CB).

CYCLUS Lilianus.

Table with 4 columns: Linea cycli Solis, and three columns of letters (o, 100, 200, 300; 28, 128, 228, 328; 56, 156, 256, 356; 8, 184, 284, 384); and three columns of letters (G, B, D, E; F, A, C, D; E, G, B, C; DC, FE, AG, BA; B, D, F, G; A, C, E, F; G, B, D, E; FE, AG, CB, DC; D, F, A, B; C, E, G, A; B, D, F, G; AG, CB, ED, FE; F, A, C, D; E, G, B, C; D, F, A, B; CB*, ED*, GF*, AG; A, C, E, F; G, B, D, E; F, A, C, D; ED, GF, BA, CB; C, E, G, A; B, D, F, G; A, C, E, F; GF, BA, DC, ED; E, G, B, C; D, F, A, B; C, E, G, A; BA, DC, FE, GF).

In Scaligeriani cycli Tabula quatuor sunt versus. Primus continet cyclum Solarem Julianum: qui in Tetracosieteide quater ac decies repetitur; & præterea octo anni superflui sunt. Verum non totus ille continuo tenore pertexitur. Nam in prima minore Periodo, quæ est annorum cxxxii, cycli sunt integri quatuor, & anni præterea xx. In cyclis quatuor, five annis cxii, primum versus, id est Julianum cyclum totum percurres. In quinto, post annum xx, id est cxxxii, & ultimum minoris Periodi, qui litteras habet ED, asteriscus significat unam tantum litteram anno illo sumendam, & posteriorem D initium esse minoris alterius Periodi, quam in capite versus tertii reperies ad quod migrabitur. Sic etiam ubi ad annum vicissimum secundæ minoris Periodi perveneris, qui est Tetracosieteidos cxxlii, habetque litteras BA* asteriscus indicat communem esse hunc annum, & ad versus quartum procedendum qui ab A incipit. Denique annus xxiv. quinti cycli periodi minoris tertiæ, qui est quadringentesimus, & ultimus, ex duabus litteris A G, solam A retinet, & G sequenti Tetracosieteide referatur. Unde ad secundum versus Tabulæ regrediendum est. Supra tres litterarum versus anni Periodorum

trium minorum in Tetracosieteide descripti sunt; qui cum annis conjuncti quæsitum annum hac methodo demonstrant. Propositis annis quibullibet ab ære Christianæ capite, detractis omnibus cccc, residuo proxime minorem quæro in capite Tabulæ, reliquos annos à latere, in linea cycli Solis: communis angulus dabit litteram ejus anni. Quærat littera Dominicalis anni md. Detractis mcc, restabunt ecc. Proximè minor in fronte versus quarti est 292: reliqui sunt octo, quibus in angulo communi respondent GF. Has litteras habuisset annus ille Christi MD, si Tropica illa Tetracosieteide adhibita fuisset. Non dissimilis est πχχνβιζβδ@ Tabula Julianæ; nisi quod per centenarios progreditur, & in quatuor minores Periodos dividitur; quærum singulæ tribus constant cyclis Solaribus, qui sunt anni lxxxiv. Itaque annus xvi. cycli quarti è duabus litteris CB, solam C retinet, & ad caput secundæ versus, ac litteram B transiendum asteriscus admonet quod in tribus centenariis usivenerit. In quarto, cum ad annum xvi. quarti cycli, id est quadringentesimum ventum fuerit, erit ille bisextilis, & litteras habebit BA, quibus ideo nullus asteriscus adscribitur: sed ab anno ad caput Tetracosieteide, & litteram G transiendum erit. His

His constitutis Tetracosieteidem suam Lilianæ præfert Scaliger; imò hanc ipsam irridet ac vituperat, hoc potissimum argumento, quòd cum tria tantum bisexta utrobique dispungantur, in Liliana tamen quatuor sint Periodi minores, & quadruplex litteræ mutatio; cum in sua Tetracosieteide uti tres Periodi minores, ita triplex sit dumtaxat litteræ mutatio. Ob id Tetracosieteidem suam rationalem vocat, quia ratione, ac demonstratione nitatur. Reliqua quæ ibidem obijciuntur, in singularum refutatione declarabimus.

respuit, annorum cxxiv, quæ uno detractò die, reliquos septenario numero coërect? Verum supervacaneà est illa Periodorum & otiosa subtilitas.

Neque verò momenti plurimum est in eo, quòd Scaliger contra Lilianam methodum acriter opponit, ac sæpius inculcat cum in Itag. Can. tum in Elencho Kalend. Gregor. quem Clavius refutavit: nimirum peccetram ducentis annis nullum bisextilem auferri diem, cum in trecentis tres omisi sint. Hoc enim egregiè constitutum esse, pluribus idem Clavius ostendit. Nam quòd indignè fert quadruplicem Periodum minorem in Tetracosieteide fieri, cum tres tantum esse debuerint, futile est. Sola quippe quadringentorum annorum Periodus observanda venit. Tum licet quadringentorum annorum nullum ex eo sequetur incommodum. Quid enim refert, tres sint, an quatuor litteræ, à quibus Periodi minores auspiciuntur? Quæ in re valde pugatur Scaliger; dum obijcit quater mutari litteram, & cyclum interrumpi. Quod est falsissimum. Quamvis enim quatuor sint Periodi, ac totidem initiales litteræ, G, B, D, F, negamus quater interrumpi mutarique cyclum, cum non amplius, quàm ter illud accidat. Etenim mutatio, & interruptio cycli non initio, sed in fine minorum Periodorum contingit. Exempli causâ; ineunte Tetracosieteide, littera G ordinaria est, ac legitima, neque mutat seriem, aut cyclum interrumpit. At mutatio prima tum evenit, cum annus centesimus solum capit litteram C, alteram verò, B, sequenti minori Periodo relinquit. Altera mutatio anno ducentesimo similiter accidit, quando sola littera E retinetur, D verò sequenti Periodo mandatur. Tertio demum interrumpitur cyclus anno ecc, cum ex duabus, GF, sola G anno illi servit. Anno verò quadringentesimo, qui bisextilis est, utraque ordinaria est B A. quibus, ineunte altera Tetracosieteide, succedit G: inde F, E, D C, atque ita porrò, sine intermissione ulla, vel mutatione. Puerilis est igitur cavillatio Scaligeri, ex eo quòd quatuor litteræ sint pro centenariorum numero, totidem cycli mutationes, & interruptiones incidere. quo nihil vanius, & ineptius obijci potuit. Quid est enim interrumpi, mutarique cyclum? Nonne est ordinariam litterarum cursum ac tenorem abruptum? Atqui in exordio Tetracosieteide ordinaria littera est: ordinaria item in ultimo ejus anno: & post trecentessimum sine ulla interruptione orbis ille litterarum cursum suum tenet. Falsum est proinde quater interrumpi cyclum, tametsi quatuor in Periodos Tetracosieteide Liliana dividatur, & singularum initiiis singulæ litteræ præfixæ sint.

CAPUT VII.

Refelluntur nonnulla contra Lilianam Tetracosieteidem objecta.

Quod aliis ferè semper usivenerit Scaligero, uti nodum in scirpo quereret, & argutis, ac subtilibus inventis, ubi nihil opus esset, rem obscuriorem, ac perplexiorem redderet, id in Tetracosieteide Tropica descriptione commisit. Nam qui primus illam excogitavit Lilius, nihil istiusmodi commentus est, aut curavit omnino, quòd Scaliger disputat; neque per duodenarii numeri additionem bisextilium expunctionem dispensari voluit: sed ad hoc unum respexit, ut commodè, & quoad fieri posset, accommodatè ad usum, captumque vulgi, bisextilium dierum omisso fieret. Quòd quidem longè melius aptiusque in centenariis, quàm in aliis administrari posse visum est: ut eadem proportionem, qua in anno Juliano post commutatus tres annos, quartus bisextilis sequitur; in centenariis, post tres annos communes, quartus bisextilium retineat. Quinetiam, quod in eo negotio præcipue quaeritur, ut æquinoctium quàm minimum à die xxi. Martii recedat, id ea ratione facilius, & constantius obtineri, demonstravit pluribus Clavius cap. III, Kalend. Rom. & lib. 1. Apol. contra Mæstlinum cap. v. quod inde petere licet.

Sed adversus Scaligerum præcipue istud opponi potest. Aut enim illo suo Tropice Periodi artificio, cyclum Tropicum investigare studuit, quò bisextilis dies perimitur: aut in ista Liliæ, hoc est receduntium per orbem feriarum rationem habuit. Si prius dumtaxat assequi voluit; si nihil præter bisextilium expunctionem quaerit, frustra confictas illas Periodos proposuit. Nam Astronomi, qui de Tropico anno, & unius diei ob Julianum excessum prætermissionem scripserunt, ad feriarum & in ista Liliæ revolutionem respectum non habuerunt; uti Ptolemæus, qui annos ccc. unius diei ἀπομνηστέον præfinit. Sin feriarum ἀπομνηστέον eadem Periodo includendam putavit, adeò ut propterea numerum illum annorum, qui præcisè ad unius diei subductionem requiritur, in singulis minoribus Periodis adhibendum minime judicaverit, sed eum qui proximè abest, eaque commoditate præditus est, ut uno die disjuncto septenarium dierum numerum colligat: quæro cur numerum illum cxxiv. annorum repudiaret, curve alterum illum c. li. annorum prætulit. Neuter enim accuratè diei solidi ἀπομνηστέον repræsentat. Verum à cxxxiv. annis, qui ex Alphonsinis regulis anticipationi illi præstituntur, propius absunt cxxiv. anni, quàm c. li. Cum igitur Alphonsinum Tropici anni modum secutus sit, cur annorum cxxiv. numerum ad primam constituendam Periodum non elegit potius quàm c. li.?

Nam docti illi Mathematici, quos ita modum anni definitisse docet, ut Periodum, quæ cursum Solis cum hebdomadico anno restituat, necesse sit longè plurium annorum esse, quàm cxxiv, illud ita tradiderunt, longè paucioribus annis, quàm c. li., unius diei ἀπομνηστέον fieri. Ac cum tam multi, posteaquam de Kalendarii castigazione agitari coëptum est, diversas emendandiarum rationes, ac bisextilium dierum expungendorum Periodos excogitaverint, nemo fuit, qui argutam illam observationem duodenarii numeri, aut septenarii curandam putaverit. Joannes quidem Stosslerus Mathematicus Propof. xxxix, D. cum æquinoctium certo aliquo die figendum arbitrareretur, ad bisextilem unum eximendum cxx. annorum Periodum probat. Atqui numerus iste, uno bisextili dempto, septenarius non est. Dies enim colligit 43824, qui per 7. divisi, relinquunt duo. Quantò ergo utilior erat Periodus illa, quàm Scaliger

CAPUT VIII.

Expenditur difficilis quadam in speciem ratio contra Julianam formam: ubi & de feriis Gregorianis, ac Nicænis agitur.

ILLUD majorem difficultatis speciem habet, quòd de æquinoctialis diei feria contra Gregorianam methodum, ac Tetracosieteidem opponit. Si enim Gregorianam formam jam tum Nicæni Concilii tempore receptam observatamque fingamus; ita ut æquinoctium civile eodem die, nempe xxi. Martii defixum fuerit, diversam in teriam Gregorianum æquinoctium incidet à Nicæno. quòd ita demonstrat. Ut ex Nicæno decreto in xxi. Martii retineretur æquinoctium, annus à Romano Pontifice reformatus est. Decretum illud editum est anno Christi cccxxvii, cyclo Solis xxviii, littera Dominicalis A. Igitur xxi. Martii erat feria III. in littera C. Adi rationalem cyclum. In fronte versus quarti, numerus proximè minor 320. cum vii. ad latum dabit in angulo communi litteram Dominicalè A. Constat igitur ratio in cyclo rationali. In quarto versus cycli Liliani proximè minor 300. cum xxvii. ad latum expansis, offerunt in angulo communi litteram B. Itaque anno cccxxvii. æquinoctium incidit in feriam II, Martii xx, non xxi, contra hypothèsin. Hæc Scaliger. Qui in exemplo suo haud mediocri errore Nicæni Concilii tempus annum esse dicit cccxxvii; quem cccxxv. esse postea demonstrabimus. Attamen de anno isto cccxxv. idem potest obijci. Habuit enim cyclo Solis Juliano xxvi, litteram C. Unde æquinoctium civile feria 1, Martii xxi. In cyclo rationali Scaligeri annus proximè

minor 320. cum lateralibus v. dabunt in angulo communi litteram C. At cyclus Lilianus cum numero proxime minori 300, & xxv. ad latus scriptis litteram offert D. adeo ut die xxi. Martii feria fit vii. Et sane apud Clavium cap. xxi. Calendarii Rom. in Tabula Tetracoseteridis, annus cccxxv. dat litteram D. Incipit autem Gregoriana Tetracoseteris ab anno primo Christi. Addam, ut Scaligeriana hæc objectio momenti plus habeat, ex ea re contingere potuisse, ut Pascha Gregorianum à Nicæno una hebdomada aliquando distaret.

Fingamus Nicænam methodum, & Gregorianam ab annorum Christi primordio servatam fuisse; & anno centesimo Christi fuisse cyclum Lunæ xvi. Hoc igitur anno, qui bissextilis est in Juliana forma, in Gregoriana communis, littera anni centesimi Tetracoseteridis, erit C, in Gregoriano Calendario; in Juliano porro, cyclo Solis xxv, littera erit E D, Neomenia Paschalis Gregoriana Martii viii, feria II: decima quarta Martii xxi, feria i. Ergo Pascha in xxviii Martii diffundetur. At in Juliano Calendario, Neomenia Paschalis Martii itidem viii, feria i: decima quarta xxi. Martii, feria vii. proinde Pascha postridie celebrabitur, Martii xxii. Hujus rei causa hæc est; quod quæ in Gregoriana forma numeratur octava Martii dies, ea in Juliano Calendario nonnisi septima habetur. Propter bissextilem enim quæ Kalendæ Martii sunt in Gregoriano Calendario, nonnisi vicefima nona Februarii in Juliano computatur.

Respondendum est, ex hac hypothese, Gregorianæ formæ Nicæno sæculo receptæ necessariò sequi, ut æquinotium Gregorianum annis quibusdam diversam in feriam incidat ac Nicænum. quod propter litterarum in Tetracoseteride dispositum vitari non potest. Neque verò Liliana dumtaxat Tetracoseteris, sed etiam Scaligeriana, & rationalis istud efficit: licet non isdem annis utrobique accidat. Temerè autem, ac fortuito contingit, ut per illud tempus, quo Nicæna Synodus indicta est, Scaligerianus cyclus cum Juliano eadem litteras representaret. Quod si uno antè postve sæculo Synodus eadem existisset, perinde ut in Liliano litteræ discrepant. Ac Liliana quidem

Tetracoseteris, quæ sub annum Nicæni Concilii diversum à Juliano cyclo litterarum ordinem reddit, aliis cum eo congruit, quando Scaligeri rationalis distat. Ita utroque citroque diversis temporibus & alternis cum Juliano cyclo conveniunt, ab eoque distant. Proinde non æquitas, neque certo consilio, sed æquitas, ac fortuito Scaligerianæ Tetracoseteridi istud obtigit, ut ad Nicæni Concilii tempus quadraret; à quo post annos aliquot differre incipit. Etenim primis totis annis cccxxv. Christi ac Tetracoseteridis, litteræ Scaligerianæ à Juliano cycli litteris abhorrent. Anno demum cccxxv, quoniam in Tetracoseteride Scaligeriana bissextilis dies expungitur, idè duabus è litteris, quas ille annus exigebat, BA, sola B retinetur. In Juliano verò cyclo eodem anno Christi cccxxv, litteræ sunt, CB, cyclo xxxi. Proinde littera B utrique communis erit: ac deinceps per annos cxxxv, hoc est usque ad cccxcix, Tetracoseteris Scaligeriana cyclo Juliano respondebit. Anno demum Christi cccc, Tetracoseteridis ultimo, rursus concordia illa dissociabitur. Nam ex duabus litteris AG, quas cyclo Juliano xvii. postulat, solam A rationalis cyclus obtinebit. Quocirca si Nicæna Synodus vel ante annum Christi cccxxv, vel post cccc celebrata fuisset, careret opportunitate illa Scaligeri cyclus, quam adeo ille prædicat, neque cum Juliano, hoc est Nicæno conveniret. At Liliana Tetracoseteris primis ducentis annis à Juliano cyclo distat: ab anno cc. concordare incipit. Quippe anno Christi cc. cyclo Juliano xiiii. litteræ sunt FE, anno cci, D, & ita porro: Tetracoseteridis item anno ducentesimo littera E, anno sequenti D, &c. Unde totis centum annis, id est usque ad ccc, Lilianus cyclus cum Juliano convenit: anno trecentesimo iterum discrepat. Quæ omnia oculis ipsis usurpare licet in sequenti tabula Tetracoseteridis; in qua triplex litterarum ordo ad annos adscriptus est; Lilianz videlicet, Scaligerianæ, Julianæ, cum cyclis ipsis Julianis. Quæ nos insuper eo consilio descripsimus, ut in sequentibus, ubi de Gregorianis feriis ac bissextilibus sæpius agendum erit, ad manum illam habeamus.

Diagramma

Diagramma Tetracoseteridos Tropice Lilianz, & Scaligerianæ, cum cyclo Solis Juliano comparata.

Table with columns for 'Anni Tetracoseteridis & Christi', 'Cyclo Solis Jul.', 'Litteræ Juliane', 'Litteræ Liliane', 'Litteræ Scaligerianæ', and corresponding values for years from I to xciv.

Diagramma

Diagramma Tetracoseteridos Tropice Liliane, & Scaligeriane, cum cyclo Solis Juliano comparata.

Anni Tetracoseteridis & Christi.	Cyclos Solis Jul.	Littere Juliane.	Littere Liliane.	Lit. Scaligeriane.	Anni Tetracoseteridis & Christi.	Cyclos Solis Jul.	Littere Juliane.	Littere Liliane.	Lit. Scaligeriane.
xcv	20	D	B	B	cxlvi	16	B	A	A
xcvi	21	C	B	AG	cxlvii	17	AG	GF	GF
xcvii	22	A	F	F	cxlviii	18	F	E	E
xcviii	23	G	E	E	cxlviiii	19	E	D	D
xcix	24	F	D	D	cl	20	D	C	C
c	25	E	D	CB	cli	21	C	B	BA
ci	26	C	B	A	clii	22	A	G	G
cii	27	B	A	G	cliii	23	A	G	G
ciii	28	A	G	F	cliv	24	F	E	E
civ	1	G	F	ED	clv	25	E	D	DC
cv	2	E	D	C	clvi	26	C	B	B
cvi	3	D	C	B	clvii	27	B	A	A
cvi	4	C	B	A	clviii	28	A	G	G
cvi	5	B	A	AG	clix	1	G	F	FE
cix	6	G	F	E	clxi	2	E	D	D
cx	7	F	E	D	clxii	3	D	C	C
cx	8	E	D	C	clxiii	4	C	B	B
cxii	9	D	C	BA	clxiv	5	B	A	AG
cxiii	10	B	A	G	clxv	6	G	F	F
cxiv	11	A	G	F	clxvi	7	F	E	E
cxv	12	G	F	E	clxvii	8	E	D	D
cxvi	13	F	E	DC	clxviii	9	D	C	CB
cxvii	14	D	C	B	clxix	10	B	A	A
cxviii	15	C	B	A	clxx	11	A	G	G
cxix	16	B	A	G	clxxi	12	G	F	F
cxix	17	AG	GF	FE	clxxii	13	F	E	ED
cxxi	18	F	E	D	clxxiii	14	D	C	C
cxxii	19	E	D	C	clxxiv	15	C	B	B
cxxiii	20	D	C	B	clxxv	16	B	A	A
cxxiv	21	C	B	AG	clxxvi	17	AG	GF	GF
cxxv	22	A	G	F	clxxvii	18	F	E	E
cxxvi	23	G	F	E	clxxviii	19	E	D	D
cxxvii	24	F	E	D	clxxix	20	D	C	C
cxxviii	25	E	D	CB	clxxx	21	C	B	BA
cxxix	26	C	B	A	clxxxi	22	A	G	G
cxxx	27	B	A	G	clxxxii	23	G	F	F
cxxxi	28	A	G	F	clxxxiii	24	F	E	E
cxxxii	1	G	F	FE	clxxxiv	25	E	D	DC
cxxxiii	2	E	D	D	clxxxv	26	C	B	B
cxxxiv	3	D	C	C	clxxxvi	27	B	A	A
cxxxv	4	C	B	B	clxxxvii	28	A	G	G
cxxxvi	5	B	A	AG	clxxxviii	1	G	F	FE
cxxxvii	6	G	F	F					
cxxxviii	7	F	E	E					
cxxxix	8	E	D	D					
cxl	9	D	C	CB					
cxli	10	B	A	A					

Diagramma Tetracoseteridos Tropice Liliane, & Scaligeriane, cum cyclo Solis Juliano comparata.

Anni Tetracoseteridis & Christi.	Cyclos Solis Jul.	Littere Juliane.	Littere Liliane.	Lit. Scaligeriane.	Anni Tetracoseteridis & Christi.	Cyclos Solis Jul.	Littere Juliane.	Littere Liliane.	Lit. Scaligeriane.
cxli	21	C	B	BA	ccxxvii	17	F	E	E
cxli	22	A	A	G	ccxxviii	18	E	D	D
cxli	23	G	G	F	ccxxviiii	19	E	D	D
cxli	24	F	F	E	ccxxviiii	20	D	C	C
cxli	25	E	D	DC	ccxxviiii	21	C	B	BA
cxli	26	C	B	A	ccxxviiii	22	A	A	G
cxli	27	B	A	G	ccxxviiii	23	G	G	F
cxli	28	A	A	G	ccxxviiii	24	F	F	E
cxli	1	G	F	FE	ccxxviiii	25	E	D	DC
cxli	2	E	D	C	ccxxviiii	26	C	B	A
cxli	3	D	C	B	ccxxviiii	27	B	A	G
cxli	4	C	B	A	ccxxviiii	28	A	A	G
cxli	5	B	A	AG	ccxxviiii	1	G	F	FE
cxli	6	G	F	E	ccxxviiii	2	E	D	D
cxli	7	F	E	D	ccxxviiii	3	D	C	C
cxli	8	E	D	C	ccxxviiii	4	C	B	B
cxli	9	D	C	BA	ccxxviiii	5	B	A	AG
cxli	10	B	A	G	ccxxviiii	6	G	F	F
cxli	11	A	A	G	ccxxviiii	7	F	E	E
cxli	12	G	G	F	ccxxviiii	8	E	D	D
cxli	13	F	F	E	ccxxviiii	9	D	C	CB
cxli	14	D	C	B	ccxxviiii	10	B	B	A
cxli	15	C	C	B	ccxxviiii	11	A	A	G
cxli	16	B	B	A	ccxxviiii	12	G	G	F
cxli	17	AG	AG	GF	ccxxviiii	13	F	E	ED
cxli	18	F	E	D	ccxxviiii	14	D	C	C
cxli	19	E	E	D	ccxxviiii	15	C	C	B
cxli	20	D	D	C	ccxxviiii	16	B	B	A
cxli	21	C	B	BA	ccxxviiii	17	AG	AG	GF
cxli	22	A	A	G	ccxxviiii	18	F	F	E
cxli	23	A	A	G	ccxxviiii	19	E	E	D
cxli	24	G	G	F	ccxxviiii	20	D	D	C
cxli	25	F	F	E	ccxxviiii	21	C	C	B
cxli	26	E	D	DC	ccxxviiii	22	A	A	G
cxli	27	C	C	B	ccxxviiii	23	G	G	F
cxli	28	B	B	A	ccxxviiii	24	F	F	E
cxli	1	AG	AG	GF	ccxxviiii	25	E	D	DC
cxli	2	F	E	E	ccxxviiii	26	C	C	B
cxli	3	D	D	C	ccxxviiii	27	B	B	A
cxli	4	C	C	B	ccxxviiii	28	A	A	G
cxli	5	B	A	AG	ccxxviiii	1	G	F	FE
cxli	6	G	G	F	ccxxviiii	2	E	E	D
cxli	7	F	F	E	ccxxviiii	3	D	D	C
cxli	8	E	E	D	ccxxviiii	4	C	C	B
cxli	9	D	C	CB	ccxxviiii	5	B	A	AG
cxli	10	B	B	A	ccxxviiii	6	G	G	F
cxli	11	A	A	G	ccxxviiii	7	F	F	E
cxli	12	G	G	F	ccxxviiii	8	E	E	D
cxli	13	F	F	E	ccxxviiii	9	D	D	C
cxli	14	D	D	C	ccxxviiii	10	B	B	A
cxli	15	C	C	B	ccxxviiii	11	A	A	G
cxli	16	B	B	A	ccxxviiii	12	G	G	F
cxli	17	AG	AG	GF	ccxxviiii	13	F	E	ED
cxli	18	F	F	E	ccxxviiii	14	D	D	C
cxli	19	E	E	D	ccxxviiii	15	C	C	B
cxli	20	D	D	C	ccxxviiii	16	B	B	A
cxli	21	C	C	B	ccxxviiii	17	AG	AG	GF
cxli	22	A	A	G	ccxxviiii	18	F	F	E
cxli	23	A	A	G	ccxxviiii	19	E	E	D
cxli	24	G	G	F	ccxxviiii	20	D	D	C
cxli	25	F	F	E	ccxxviiii	21	C	C	B
cxli	26	E	D	DC	ccxxviiii	22	A	A	G
cxli	27	C	C	B	ccxxviiii	23	G	G	F
cxli	28	B	B	A	ccxxviiii	24	F	F	E
cxli	1	AG	AG	GF	ccxxviiii	25	E	D	DC
cxli	2	F	F	E	ccxxviiii	26	C	C	B
cxli	3	D	D	C	ccxxviiii	27	B	B	A
cxli	4	C	C	B	ccxxviiii	28	A	A	G
cxli	5	B	A	AG	ccxxviiii	1	G	F	FE
cxli	6	G	G	F	ccxxviiii	2	E	E	D
cxli	7	F	F	E	ccxxviiii	3	D	D	C
cxli	8	E	E	D	ccxxviiii	4	C	C	B
cxli	9	D	D	C	ccxxviiii	5	B	A	AG
cxli	10	B	B	A	ccxxviiii	6	G	G	F
cxli	11	A	A	G	ccxxviiii	7	F	F	E
cxli	12	G	G	F	ccxxviiii	8	E	E	D
cxli	13	F	F	E	ccxxviiii	9	D	D	C
cxli	14	D	D	C	ccxxviiii	10	B	B	A
cxli	15	C	C	B	ccxxviiii	11	A	A	G
cxli	16	B	B	A	ccxxviiii	12	G	G	F
cxli	17	AG	AG	GF	ccxxviiii	13	F	E	ED
cxli	18	F	F	E	ccxxviiii	14	D	D	C
cxli	19	E	E	D	ccxxviiii	15	C	C	B
cxli	20	D	D	C	ccxxviiii	16	B	B	A
cxli	21	C	C	B	ccxxviiii	17	AG	AG	GF
cxli	22	A	A	G	ccxxviiii	18	F	F	E
cxli	23	A	A	G	ccxxviiii	19	E	E	D
cxli	24	G	G	F	ccxxviiii	20	D	D	C
cxli	25	F	F	E	ccxxviiii	21	C	C	B
cxli	26	E	D	DC	ccxxviiii	22	A	A	G
cxli	27	C	C	B	ccxxviiii	23	G	G	F
cxli	28	B	B	A	ccxxviiii	24	F	F	E
cxli	1	AG	AG	GF	ccxxviiii	25	E	D	DC
cxli	2	F	F	E	ccxxviiii	26	C	C	B
cxli	3	D	D	C	ccxxviiii	27	B	B	A
cxli	4	C	C	B	ccxxviiii	28	A	A	G
cxli	5	B	A	AG	ccxxviiii	1	G	F	FE
cxli	6	G	G	F	ccxxviiii	2	E	E	D
cxli	7	F	F	E	ccxxviiii	3	D	D	C
cxli	8	E	E	D	ccxxviiii	4	C	C	B
cxli	9	D	D	C	ccxxviiii	5	B	A	AG
cxli	10	B	B	A	ccxxviiii	6	G	G	F
cxli	11	A	A	G	ccxxviiii	7	F	F	E
cxli	12	G	G	F	ccxxviiii	8	E	E	D
cxli	13	F	F	E	ccxxviiii	9	D	D	C
cxli	14	D	D	C	ccxxviiii	10	B	B	A
cxli	15	C	C	B	ccxxviiii	11	A	A	G
cxli	16	B	B	A	ccxxviiii	12	G	G	F
cxli	17	AG	AG	GF	ccxxviiii	13	F	E	ED
cxli	18	F	F	E	ccxxviiii	14	D	D	C
cxli	19	E	E	D	ccxxviiii	15	C	C	B
cxli	20	D	D	C	ccxxviiii	16	B	B	A
cxli	21	C	C	B	ccxxviiii	17	AG	AG	GF
cxli	22	A	A	G	ccxxviiii	18	F	F	E
cxli	23	A	A	G	ccxxviiii	19	E	E	D
cxli	24	G	G	F	ccxxviiii	20	D	D	C
cxli	25	F	F	E	ccxxviiii	21	C	C	B
cxli	26	E	D	DC	ccxxviiii	22	A	A	G
cxli	27	C	C	B	ccxxviiii	23	G	G	F
cxli	28	B	B	A	ccxxviiii	24	F	F	E
cxli	1	AG	AG	GF	ccxxviiii	25	E	D	DC
cxli	2	F	F	E	ccxxviiii	26	C	C	B
cxli	3	D	D	C	ccxxviiii	27	B	B	A
cxli	4	C	C	B	ccxxviiii	28	A	A	G
cxli	5	B	A	AG	ccxxviiii	1	G	F	FE
cxli	6	G	G	F	ccxxviiii	2	E	E	D
cxli	7	F	F	E	ccxxviiii	3	D	D	C
cxli	8	E	E	D	ccxxviiii	4	C	C	B
cxli	9	D	D	C	ccxxviiii	5	B	A	AG
cxli	10	B	B	A	ccxxviiii	6	G	G	F
cxli	11	A	A	G	ccxxviiii	7	F	F	E
cxli	12	G	G	F	ccxxviiii	8	E	E	D
cxli	13	F	F	E	ccxxviiii	9	D	D	C
cxli	14	D	D	C	ccxxviiii	10	B	B	A
cxli	15	C	C	B	ccxxviiii	11	A	A	G
cxli	16	B	B	A	ccxxviiii	12	G	G	F

Diagramma Tetracoseteridos Tropicae Lilianae, & Scaligerianae, cum cyclo Solis Juliano comparata.

Anni Tetracoseteridos & Christi.	Cyclos Solis Jul.	Litterae Julianae.	Litterae Lilianae.	Lit. Scaligeriana.
CCLXXXIII	12	G	G	G
CCLXXXIV	13	F E	F E	F E
CCLXXXV	14	D	D	D
CCLXXXVI	15	C	C	C
CCLXXXVII	16	B	B	B
CCLXXXVIII	17	A G	A G	A G
CCLXXXIX	18	F	F	F
CCXC	19	E	E	E
CCXCI	20	D	D	D
CCXCII	21	C B	C B	C B
CCXCIII	22	A	A	A
CCXCIV	23	G	G	G
CCXCV	24	F	F	F
CCXCVI	25	E D	E D	E D
CCXCVII	26	C	C	C
CCXCVIII	27	B	B	B
CCXCIX	28	A	A	A
CCC	1	G F	G	GF
CCCI	2	E	F	E
CCCII	3	D	E	D
CCCIII	4	C	D	C
CCCIV	5	B A	C B	BA
CCCV	6	G	A	G
CCCVI	7	F	G	F
CCCVII	8	E	F	E
CCCVIII	9	D C	E D	DC
CCCIX	10	B	C	B
CCCX	11	A	B	A
CCCXI	12	G	A	G
CCCXII	13	F E	G F	F E
CCCXIII	14	D	E	D
CCCXIV	15	C	D	C
CCCXV	16	B	C	B
CCCXVI	17	A G	B A	AG
CCCXVII	18	F	G	F
CCCXVIII	19	E	F	E
CCCXIX	20	D	E	D
CCCXX	21	C B	D C	CB
CCCXXI	22	A	B	A
CCCXXII	23	G	A	G
CCCXXIII	24	F	G	F
CCCXXIV	25	E D	F E	ED
CCCXXV	26	C	D	C
CCCXXVI	27	B	C	B
CCCXXVII	28	A	B	A
CCCXXVIII	1	G F	A G	GF
CCCXXIX	2	E	F	E

Diagramma

Diagramma Tetracoseteridos Tropicae Lilianae, & Scaligerianae, cum cyclo Solis Juliano comparata.

Anni Tetracoseteridos & Christi.	Cyclos Solis Jul.	Litterae Julianae.	Litterae Lilianae.	Lit. Scaligeriana.
CCCLXXXVII	22	A	B	A
CCCLXXXVIII	23	G	A	G
CCCLXXXIX	24	F	G	F
CCCLXXX	25	E D	F E	ED
CCCLXXXI	26	C	D	C
CCCLXXXII	27	B	C	B
CCCLXXXIII	28	A	B	A
CCCLXXXIV	1	G F	A G	GF
CCCLXXXV	2	E	F	E
CCCLXXXVI	3	D	E	D
CCCLXXXVII	4	C	D	C
CCCLXXXVIII	5	B A	C B	BA
CCCLXXXIX	6	G	A	G
CCCC	7	F	G	F
CCCXI	8	E	F	E
CCCXCII	9	D C	E D	DC
CCCXCIII	10	B	C	B
CCCXCIV	11	A	B	A
CCCXCV	12	G	A	G
CCCXCVI	13	F E	G F	FE
CCCXCVII	14	D	E	D
CCCXCVIII	15	C	D	C
CCCXCIX	16	B	C	B
CCCC	17	A G	B A	AG

In hoc Diagrammate planum est quod supra docuimus, annos Tetracoseteridos Lilianae & Scaligerianae cum Juliano cyclo ita comparari, ut aeternis discrepent, atque concordent. Nam Liliana ad annum usque ducentesimo, litteras à Juliano cyclo diversas habet; à ducentesimo ad trecentesimo iisdem praedita est: à trecentesimo ad quadringentesimum rursus differt. At Scaligeriana Tetracoseteris annis cclxiii. à Juliano cyclo distat: ab anno verò cclxiv. ad cccxcix. convenit; anno cccc. prior discordia repetitur. Quae cum ita sint, pueriliter triumphat, & Lilianae Tetracoseteridi Scaliger insultat, quod ad Nicænum tempus non eadem cum Juliano cyclo litteras reddat, quas rationalis sua representat. Hoc enim non ratione, ac methodo, sed *à capite* evenit. At vicissim solidioribus opportunitatibus, & commodis hoc Liliana quaecumque est *à capite* compenstat; quatenus faciliorem, & ad popularem usum atque captum accommodatorem *è capite* offert. Est enim annorum centesimo observatio minus operosa, quam excurrentium, praesertim inaequali numero, cum aliis post cxxxii, aliis post cxxvi. bissexilem eximat Scaliger. Mitto alia, quae Clavius uberrime disputavit, Lilianae Tetracoseteridos commoda.

Quamobrem ut quod de Nicæni saeculi feriis ac Paschatibus objectum est uno verbo dissolvatur; fatendum est, si Gregoriani Calendarii methodus per illud tempus observata foret, neque aequinoctium semper eadem in feriis competiturum fuisse, & Pascha Gregorianum una interdum hebdomada Nicæno tardius futurum: quod in nulla Tetracoseteridos forma devitari potest: licet aliis aliis temporibus cum Juliano cyclo conveniant, ab eoque dissideant. Nam Synodus Nicæna unum illud decrevit, ut aequinoctium xxi. Martii fixum haberet, utque post aequinoctium Pascha celebraretur: aequinoctiorum verò *αὐθιγῶν*, ut & lunarem, aut non animadvertit, aut posterorum curae commisit: certe nihil ea de re statuit, neque in futurum tempus prospexit. Quod si faceret, & Tropicae aliquam Periodum institueret, aliter sine dubio litteras ordinasset, quam in Juliano cyclo dispositae sunt; uti Gregorius XIII. ex Liliana methodo postea fecit. Scaligeri verò, Scaligerianisque graculis & Lilianae Tetracoseteridos obreptatoribus nostra illa superior observatio silentium indicet. Quarendum est enim, utrum Nicæna canon de Paschate celebrando ad paucos dumtaxat annos Synodo illi proximos pertineat; non autem ad infrequentes, quoque referri debeat: exempli causa ad quadringentesimum, adeoque ad Augustini, Theophili, Cyrilli tempora, Ephesini item & Chalcedonensis Concilii. Quis nisi mente captus dubitet ad Nicænum

praescriptum Paschata sua tam Cyrillum, quam utriusque Synodi Patres exigi voluisse. Sumamus igitur quemlibet annum post quadringentesimum; utputa quadringentesimum viceimum septimum: in eo perinde ut in anno cccxxvii. Scaliger fecit, rationalem illius cyclo experiamur. Idem enim quod ab illo contra Lilianum objectum est, adversus rationalem istum potest excipi. Anno Christi cccxxvii, cyclo Juliano xvi, littera fuit B. Igitur xxi. Martii feria II. in littera C. Accipe in cyclo Scaligeriano detractis quadringentis numerum proximè minorem in fronte versus secundi, nimirum o, & xxvii. à latere; occurret in angulo communi littera C. Proinde aequinoctium erit feria I, in rationali cyclo Scaligeri: *adversus hypotesin, adversus decretum Patrum. En divinum inventum, en acumen Scaligeri. Contra hypotesin facere, hoc est divinum inventum.* Nihil enim contra Lilianum cyclo declamavit, quod non in ipsum eodem iure retorqueri possit. Sed hæc Scaligeriana querimonia, & in Lilianum Tetracoseteridem bacchatio ridicula est, & nugatoria, ut hæcenus ostendimus. Quippe aliam, uti dixi, litterarum Dominicalium seriem, cyclo alium Patres instituerunt, si & *αὐθιγῶν* utriusque sideris observassent, & in perpetuum Calendario providissent. At Gregoriana forma satis habuit aequinoctium in eadem die stabile, fixumque continere: cui feriarum diversitas ex dispari cyclo nata nihil obstat: quod & in Alexandrinorum Calendario contueri licet. Horum annus à xxix. die Augusti incipit, qui dies Decollationi sancti Joannis Baptistae sacer est: bissexilem autem diem intercalant inter xxviii. & xxix. anno tertio Iuliani, ante Romanorum intercalationem mensibus sex. Anno itaque, verbi gratia, cccxxiii. Alexandrini diem intercalarunt ante festum Decollationis; quod postriede celebrarunt ineunte Neomenia Thoth Actiaci; qui dies Romanis erat xxx. Augusti. Littera Dominicalis Alexandrinis erat FE; Romanis F, cyclo Solis xxiv. Ponamus Alexandrinos non alio uti Calendario, aliave descriptione mensium quam Romana. Cum igitur Alexandrini diem intercalarem obviunt post xxviii. Augusti, ante xxix, Romani cum ipsum viceimum nonum Augusti numerabant, ac Decollationis festum celebrabant. Postriede Romani tricesimum putabant: Alexandrini nonnisi xxix, quo & celebritate fungentur. Utrique ergo xxix. Augusti die festum peragent; sed non eadem feriâ. Nam Romani feriâ, Alexandrini sexta celebrabant. Simillima est Gregoriana methodi cum Nicæna comparatio. Quippe utrobique in xxi. Martii aequinoctium accidit; sed diversa feriâ. Ex quo Scaligeri paralogismus aperte convincitur. qui Itag. Canon. pag. 197, & 198. scribit ex

cuique numerus aureus i. competit, in epactarum linea, epacta o, id est xxx, adscripta cernitur: ad annum verò primum ære Dionysiana aureo numero II. præditum epacta xi. In canonibus item lunarium Circulorum Tabulis subiectis, Canon sextus epactas ita querendas præscribit. Si nosse vis quota est epacta, sume annos decemnovennales quot fuerint, & de ipsis subtrahere semper unum, & illos alios multiplica per xi, & postea partire per xxx, & quot remanent, tota est epacta. for. tanta est epacta. Eadem methodus ibi canone x, & xiv. traditur; & in libro de Argumentis Lunæ, nec non lib. de rat. Tem. cap. xlviii. Secundum hanc regulam anno Christi cccxxiv, anno ante Nicænum Concilium, aureus numerus fuit II. Ex regula Bedæ detracta unitate remanet unitas. Ea per xi multiplicata dat xi. Itaque annus cycli secundus epactas habuit xi, non xviii. Proinde veterum epactas, cuiusmodi essent, mirè Scaliger ignoravit. Et quoniam præter decemnovennalem cyclum alius apud Latinos fuit, quem lunarem propriè nominabant, qui tribus unitatibus minor erat decemnovennali, ex quo etiam per denarii adjectionem epactæ fieri poterant Noviluniorum indices, ostendamus ne epactas quidem huius generis ad complementa sua appositas fuisse, exceptis tribus xviii, xviiii, xix. Aureo II. currente, qui ad xxi. Martii diem adscriptus est, erat cyclus Lunæ xviiii, qui addito o dat epactas lunares xviiii, quæ ad complementum suum apponitæ sunt. At aureo numero labente iv, cyclus lunaris est I: uterque ad xx. Martii applicatus est. Additis x. ad unitatem suam epactæ lunares II. aurei numeri iv, quæ cum xx. diebus Martii, dant xxxi. Non igitur ad complementum suum adscriptæ sunt. quod ipsum & in ceteris annis cycli, tribus illis exceptis, potes intueri. Cur autem in iis ipsis tribus secus accideret, alibi per vestigabimus. Sanè epactæ Liliæ eodem ferè modo ac lunares illæ antiquæ cum diebus suis compositæ triginta uno amplius reddunt; quod ad popularem epactarum methodum, quæ xxx. perpetua regula detrahit, ut Neomenias habeat, longè est aptissimum. Qua de re jam libro secundo nonnulla diximus, & uberius lib. vi. peculiari dissertatione postmodum agemus. Porro lunares istas epactas ad Paschalem methodum neque Beda, neque Computistæ veteres adhibuerunt: sed superiores illas, quæ aureo numero unitate mutilato, & per undecim multiplicato, detractis triginta confurgunt. Unde neutra ratione Scaligeriana regula procedit.

Tertium argumentum Scaligeri latius patet. Itaque peculiare caput ei dicatum est, in quo de Paschali terminorum castigatione dicitur.

CAPUT XI

De Terminorum Paschalium Gregoriana castigatione, & quod Neomenia rectè infra Novilunium uno die submota fuit.

Scaliger Mag. Can. pag. 181.

DUO sunt, quæ adversus Gregorianam Paschaliæ Terminorum emendationem in Ifagogicis Canonibus lib. III. pag. 181. Scaliger objicit: alterum quod universè Paschales termini perperam constituti sint: alterum, quod remotissimus præcipuè terminus haud rectè definitus fuerit. In Paschalibus terminis generale hoc vitium animadvertit, quod cum quadriduo ab Nicæno sæculo Neomeniæ, terminique Paschales anticipaverint, idèoque iv. dies auferendi fuerint, ut in pristinas sedes utrique restituerentur, tres dumtaxat expuncti sunt: ex quo factum asserit, ut Neomenia Liliæ à secundo die Lunæ incipiant, & proinde termini Paschales semper in xv. Lunam incidant; Pascha verò Luna xxi. celebretur contra vetus Ecclesiæ præscriptum. Exemplum: Anno mdcv, aureo numero x, Neomenia Paschalis Nicæna Martii xiv. Terminus, xxviii. congruebat. Detractis ob ægyptiacam lunarem diebus quatuor, Nicænus terminus Paschalis ad xxi. Martii retrocesserat, cum Neomenia transisset ad decimum, ut ex Laterculis cap. I. Partis huius descriptis cognoscitur. Porro anno illo mdcv. die Martii xxi. Sabbatum fuit; ergo sequenti Pascha celebrandum fuit, si Julianam formam observare velles: in castigata verò, subtrahitis x. diebus, Neomenia Paschalis in xx. Martii, terminus in II. Aprilis prolapsus fuerat, epacta x. Atqui in Gregoriano Calendario, quoniam epacta xxx. ad Kalendas apposita est, epacta x. Martii

xxx. tribuitur. Unde novilunium Paschale in eum diem incidit, terminus in Aprilis III: quod perinde ac si lunaris tantum ægyptiacus emendata foret, solari minimè castigata; tuncque Neomeniæ Paschales, ac termini iis diebus defigerentur, ad quos anticipatione pervenerant: cum igitur Neomenia Paschalis cycli x. à decimoquinto die Martii ad x. gradum fecerit; tamen ex Gregoriana correctione, absque dierum decem expunctione foret, hæssisset in xi. Martii; adeoque tridui tantum ægyptiacus à xiv. ad xi. commissa putaretur. Etenim dies xxi. Martii, ad quem detractis x. diebus Neomenia in anno Liliano relabatur, responderet xi. diei, in quo nulla dierum facta subductione, aureus numerus, & epacta cycli decimi consistunt. quod & in Calendarii typo cernere licet, quo Ecclesiæ post emendationem uti deberet ad annum usque mdcv, si aurei numeri pro epactis in eo describerentur. in eo quippe aureus numerus x. ad xi. Martii collocatur. Habes Calendarium istud apud Clavium cap. ix. Calendarii: ex quo duorum dumtaxat mensium descriptionem, Martii videlicet, & Aprilis subijciemus, cum aureis numeris, & epactis respondentibus secundum Lilianam formam: cui totidem mensium delineationem opponemus ex Scaligeriano typo, cum numeris aureis, & epactis in iisdem sedibus constitutis, quas ille sanxit. Sic enim velut in rem præsentem deductus Lector facilius & quæ hæctenus dicta sunt, & quæ deinceps explicanda erunt, accipiet. Præmittemus verò utrique Laterculo menses duos Nicænos cum aureis numeris, qui ante correctionem usui fuerunt, quo ægyptiacus lunaris, & Neomeniarum, terminorumque præcipuè percipi possit.

Laterculum duorum mensium Nicænorum ante correctionem.

Martius.		Aprilis.	
III	1 D	I	G
	2 E	II	A
XI	3 F	III	B
	4 G	IV	C
XIX	5 A	V	D
VIII	6 B	VI	E
	7 C	VII	F
XVI	8 D	VIII	G
V	9 E	IX	A
	10 F	X	B
XIII	11 G	XI	C
II	12 A	XII	D
	13 B	XIII	E
X	14 C	XIV	F
	15 D	XV	G
XVII	16 E	XVI	A
VI	17 F	XVII	B
	18 G	XVIII	C
XV	19 A	XIX	D
IV	20 B	XX	E
	21 C	XXI	F
XII	22 D	XXII	G
I	23 E	XXIII	A
	24 F	XXIV	B
IX	25 G	XXV	C
	26 A	XXVI	D
XVII	27 B	XXVII	E
VI	28 C	XXVIII	F
	29 D	XXIX	G
XVI	30 E		A
III	31 F		

Diagram

Diagramma duorum mensium ex Liliæ castigatione cum aureis numeris emendatis, & epactis.

Diagramma duorum mensium cum aureis numeris & epactis, ex Scaligeriana castigatione.

Martius.				Aprilis.				Martius.				Aprilis.			
Aurei numeri.	Litteræ.	Dies.	Epactæ Liliæ.	Aurei numeri.	Litteræ.	Dies.	Epactæ Liliæ.	Aurei numeri.	Litteræ.	Dies mensis.	Epactæ Scaligeriana.	Aurei numeri.	Litteræ.	Dies mensis.	Epactæ Scaligeriana.
	D	1		IX	G	1	XXIX	IX	D	1	XXIX		G	1	
IX	E	2	XXIX		A	2			E	2		XVII	A	2	XXVII
	F	3		XVII	B	3	XXVII	XVII	F	3	XXVII	VI	B	3	XXVI
XVII	G	4	XXVII		C	4	XXVI	VI	G	4	XXVI		C	4	
VI	A	5	XXVI	XIV	D	5	XXV, XXIV	XIV	A	5	XXIV	XIV	D	5	XXIV
	B	6		III	E	6	XXIII	XIV	B	6	XXIV	III	E	6	III
XVI	C	7	XXIV		F	7		III	C	7	XXI		F	7	
III	D	8	XXIII	XI	G	8	XXI		D	8	XXI	XI	G	8	XXI
	E	9			A	9		XI	E	9	XXI		A	9	
XI	F	10	XXI	XIX	B	10	XIX		F	10		XIX	B	10	XIX
	G	11		VIII	C	11	XVIII	XIX	G	11	XIX	VIII	C	11	XVIII
XIX	A	12	XIX		D	12		VIII	A	12	XVIII		D	12	
VIII	B	13	XVIII	XVI	E	13	XVI		B	13		XVI	E	13	XVI
	C	14		V	F	14	XV	XVI	C	14	XVI	V	F	14	XV
XVI	D	15	XVI		G	15		V	D	15	XV		G	15	
V	E	16	XV	XIII	A	16	XIII		E	16		XIII	A	16	XIII
	F	17		II	B	17	XII	XIII	F	17	XIII	II	B	17	XII
XIII	G	18	XIII		C	18		II	G	18	XII		C	18	
II	A	19	XII	X	D	19	X		A	19		X	D	19	X
	B	20			E	20		X	B	20	X		E	20	
X	C	21	X	XVIII	F	21	VIII		C	21		XVIII	F	21	VIII
	D	22		VII	G	22	VII	XVIII	D	22	VIII	VII	G	22	VII
XVIII	E	23	VIII		A	23		VII	E	23	VII		A	23	
VII	F	24	VII	XV	B	24	V		F	24		XV	B	24	V
	G	25		IV	C	25	IV	XV	G	25	V	IV	C	25	IV
XV	A	26	V		D	26		IV	A	26	IV		D	26	
IV	B	27	IV	XI	E	27	II		B	27		XII	E	27	II
	C	28		I	F	28	I	XII	C	28	II	I	F	28	I
XII	D	29	II		G	29		I	D	29	I	XIX	G	29	XXIX
I	E	30	I	XI	A	30	XXIX		E	30			A	30	
	F	31						IX	F	31	XXIX				

Quenam aureorum Numerorum, adeoque Neomeniarum terminorumque mutatio ex emendatione numero contigerit, qua decem dies expuncti, & lunaris anticipatio castigata fuit, in hoc laterculo licet experiri. Olim cyclo x, Neomenia Paschalis affixa erat Martii xiv; terminus Martii xxviii. A sæculo Nicæno ad Gregorium xiiii. quadriduo ægyptiacus intervenit. Proinde ad x. diem Martii novilunium cycli x. pervenerat. Ablatis deinde diebus x, in xx. diem Martii pessum sit. quod in Scaligeriano Diagrammate vides observatum. Nam ad xx. Martii cum aureo Numero x. apposita est epacta x. At in Liliæ sic quasi aureus idem Numerus cum Neomenia tridui solum anticipasset, & ad xi. Martii retrocessisset, indeque detractio dierum x, in xxi. Martii prolapsus foret; ita ad xxi. Martii aureus Numerus x. cum epacta x. adscriptus. Hic est controversiæ status: hoc Liliæ, Gregorianæque methodi grave peccatum, quod identidem approbat Scaliger: huius à nobis, qui Gregoriano Ka-

lendario patrocinamur, paranda defensio est. Hoc igitur respondemus, quod & pridem Clavius, & alii luculentissimè docuerunt; non solum de industria id à Lilio esse commissum, sed & merito factum, ut epacta xxx. ad Kal. Martias adscripta; xxx. autem ad secundum diem subducta; Neomeniæ terminique Paschales uno die tardiùs statuti, quam Nicæna descriptio à Gregorio castigata postulabat, Novilunium morarentur. Quippe ex hac ipsa ordinatione vitatur incommo- dum illud, in quod Scaligeriana Calendarii commodum illud, in quod Scaligeriana Calendarii dispositio præceps incurrit; uti Paschales termini biduo plerumque plenilunium prævertant. Quod ut animadvertere possis; sciendum est, Neomenias Paschales Nicæno sæculo Novilunii mediis adamussimè respondisse; ut ex Diagrammate Noviluniorum, Pleniluniorumque Paschalium Nicænorum evidens est, quod in laterculo supra proposuimus. Nam in illo constat cyclo x, Novilunium medium incidisse in Martii xiii, horis II, 52. à meridie. Itaque die sequenti, xiv, Martii